

Aan de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie
voor Financiën van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bilthoven, 31 oktober 2018

Betreft: Commentaar FBNed op het wetsvoorstel Wet centraal aandeelhoudersregister (TK 34 661)

Geachte dames en heren,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om namens FBNed | Familiebedrijven Nederland commentaar te geven op het voorstel van wet van de leden Nijboer en Alkaya tot wijziging van de Registratiewet 1970 in verband met de instelling van een centraal aandeelhoudersregister (Wet centraal aandeelhoudersregister) (hierna: CAHR) dat op 17 september jongstleden bij uw Kamer is ingediend. Wij verzoeken u acht te slaan op deze reactie.

FBNed is de vereniging voor Nederlandse ondernemende families en hun familiebedrijven. Onze leden zijn gezamenlijk goed voor ruim 230.000 banen en dragen voor € 52 miljard bij aan het BNP.

Wij vinden het op dit moment te overhaast, onverantwoord en daarmee ook onverstandig om tot invoering van het CAHR te besluiten. Ons standpunt lichten wij in deze notitie toe.

Belang van familiebedrijven

Familiebedrijven zijn de meest duurzame ondernemingsvorm en handelen met een lange termijn visie, zij zijn risicobewust en bovengemiddeld effectief in hun innovaties. Samen leveren de ruim 270.000 familiebedrijven in Nederland een bijdrage van 53% aan het BNP en voorzien zij in 49% van de werkgelegenheid. Familiebedrijven zijn de hoeksteen van de economische samenleving en zijn cruciaal voor innovatie, groei en werkgelegenheid (Bronnen: CBS, Familiebedrijven in Nederland, april 2017 en Universiteit Nyenrode/Ministerie van Economische Zaken, Family Business in the Netherlands, 2010)

De families achter die bedrijven stellen het bedrijfsbelang en daarmee continuïteit voorop. Zij nemen verantwoordelijkheid voor hun onderneming en de werkgelegenheid. Het familiekapitaal zit voor het grootste deel vast in de onderneming. Als geen ander weten deze families dat hun persoonlijke reputatie onlosmakelijk verbonden is met het bedrijf. Onjuist handelen raakt hen direct.

Doel

Het doel van het CAHR is het bijdragen aan het voorkomen en bestrijden van financieel-economische criminaliteit door middel van rechtspersonen en aan de rechtszekerheid in het rechtsverkeer.

Wij onderschrijven dit doel. Wij willen ook dat het CAHR een adequaat middel is, maar zonder dat er sprake is van onwenselijke en onbedoelde gevolgen voor de vele eigenaren van familiebedrijven.

Besloten register

Volgens het Voorstel wordt het CAHR een besloten register, dat wil zeggen alleen toegankelijk voor de Belastingdienst en andere, aangewezen publieke diensten ten behoeve van de uitvoering van hun wettelijke taken op het gebied van controle, toezicht, handhaving en opsporing, voor notarissen ten behoeve van de uitvoering van hun wettelijke taken in het rechtsverkeer en voor aangewezen instellingen bedoeld in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (hierna: Wwft-instellingen) ten behoeve van de uitvoering van hun verplichtingen tot cliëntenonderzoek volgens deze wet. Indien er onverhoopt besloten wordt om het CAHR in te voeren pleiten wij voor een besloten register en ook voor terughoudendheid bij het aanwijzen van Wwft-instellingen die inzage krijgen in het CAHR.

Toegevoegde waarde CAHR t.o.v. UBO-register

FBNed is het eens met de Raad van State dat het CAHR van beperkte betekenis is bij het tegengaan van dergelijke criminaliteit en dat de toegevoegde waarde van het CAHR naast het register van uiteindelijk belanghebbenden - het UBO-register - (dat op grond van de vijfde antiwitwasrichtlijn moet worden ingericht) gering is. Wij vinden het niet efficiënt, niet effectief en niet wenselijk dat naast elkaar twee vergelijkbare registers met eenzelfde doel bestaan. Voor het bestrijden van financieel-economische criminaliteit volstaat het degenen te kennen die daaraan leiding geven, te weten degenen met een overwegend aandelenbelang of overwegende zeggenschap: de UBO's, die al kenbaar zijn uit het UBO-register.

Hier is dan ook sprake van een nationale kop op de vijfde antiwitwasrichtlijn. Er wordt immers gevraagd meer gegevens te registreren dan op grond van die richtlijn of andere Europese regelgeving verplicht is. FBNed meent daarom dat de meerwaarde van een CAHR eerst duidelijk moet worden aangetoond. Dat is nu niet gebeurd. Om dat effectief te kunnen doen moet eerst duidelijk zijn hoe het UBO-register er precies gaat uitzien. Ook moeten worden onderzocht of er ontwikkelingen op Europees niveau zijn die van invloed kunnen zijn op (de positie van) het CAHR en of in andere Europese landen een vergelijkbaar register bestaat of ingericht gaat worden. Voorkomen moet worden dat Nederland zich met een dergelijk register in een uitzonderingspositie zou plaatsen ten opzichte van andere Europese landen, waardoor niet alleen onnodige administratieve lasten ontstaan voor zowel de gebruikers als de bedrijven zelf maar ook het vestigingsklimaat en het concurrentievermogen van familiebedrijven wordt aangetast.

De in het wetsvoorstel voorziene toegang tot het CAHR is te breed. Familiebedrijven en de ondernemende families maken zich zorgen over de nadelige gevolgen van nog een register – naast het UBO-register – waarin hun gegevens worden opgenomen. In het bijzonder de inbreuk op het grondrecht van privacy en inbreuk op hun persoonlijke levenssfeer en veiligheid. Daarnaast dient vooraf vast te staan dat een CAHR in ieder geval op geen enkele wijze zal leiden tot (administratieve) lastenverhoging voor ondernemers.

Uitstel vereist

De twijfels over meerwaarde en kosten waren ook de reden dat een aanvankelijk door het kabinet

voorzien CAHR werd uitgesteld. Het instellen van een CAHR maakte deel uit van het voorontwerp van een wetsvoorstel tot wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en het Burgerlijk Wetboek dat in januari 2015 werd geconsulteerd. Het betrof een besloten register dat alleen toegankelijk was voor (publieke) diensten in het kader van specifieke wettelijke taken ten aanzien van controle en toezicht op rechtspersonen of opsporingstaken, het notariaat en de bestuurders en aandeelhouders van de betreffende vennootschap, omdat het aldus de toelichting gegevens betreft die zich naar hun aard niet ertoe lenen om zonder beperkingen openbaar verstrekt te worden.

De Minister van Financiën kondigde in februari 2016 in de zgn. contourenbrief over het UBO-register uitstel van de ontwikkeling van het CAHR aan en gaf in april 2016 in een brief aan de Tweede kamer aan dat uit ingediende impactanalyses was gebleken dat het beschikbare ontwikkelbudget (voor het CAHR) werd overschreden. Nadere toetsing van de meerwaarde voor gebruikers en toetsing aan en uitvoerbaarheid en betaalbaarheid van het ontwerp van het CAHR was daarom volgens de Minister op zijn plaats en in de tussentijd kon het UBO-register worden ontwikkeld en geïmplementeerd.

Het instellen van het CAHR is vervolgens geschrappt uit het in 2017 ingediende wetsvoorstel tot wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en het Burgerlijk Wetboek 9 en de ontwikkeling van het centraal aandeelhoudersregister is aangehouden: *“totdat het Ultimate Beneficial Owner (UBO)-register dat op grond van de Europese Vierde antiwitwasrichtlijn uiterlijk in 2017 dient te worden ingesteld, verder is ontwikkeld”*, aldus de Memorie van Toelichting. *“De implementatie van het UBO-register leidt tot knelpunten in de uitvoerbaarheid en betaalbaarheid van twee gelijktijdige trajecten om een register op te zetten. Omdat het UBO-register een afdwingbare Europeesrechtelijke verplichting is, waarvoor een implementatietermijn is bepaald, ligt de prioriteit bij de ontwikkeling van dat register”*.

FBNed meent dat deze redenen om de invoering van het CAHR in ieder geval op zijn minst uit te stellen, nog steeds gelden.

Niet zoeken op naam

FBNed meent dat ter vermindering van mogelijke misverstanden expliciet dient te worden vastgelegd dat indien sprake zou zijn van uitgebreidere toegang tot het CAHR door anderen dan de rijksbelastingdienst, aangewezen publieke diensten en notarissen, de systematiek van het CAHR (en dus de inrichting van de systemen bij de KNB) dusdanig zal zijn dat die anderen op geen enkele wijze op naam van een aandeelhouder of persoon kunnen zoeken in het CAHR of anderszins gegevens van natuurlijke personen gerangschikt op naam kunnen inzien of andere slimme selecties kunnen maken. Die anderen zouden dan dus uitsluitend moeten kunnen opvragen wie de aandeelhouder(s) van een met name genoemde vennootschap is (zijn). Zij dienen niet zelf toegang tot het register te krijgen.

Inzage door aandeelhouder

De Memorie van Toelichting vermeldt dat aandeelhouders de informatie die hen zelf betreft in het CAHR kunnen inzien. Hoewel de kans op fouten in het CAHR door de inschrijving door notarissen niet groot is, verzoeken wij te verduidelijken dat door aandeelhouders geconstateerde onjuistheden in het CAHR op hun verzoek gecorrigeerd worden.

Vermelden inzage aan vennootschap en/of aandeelhouder

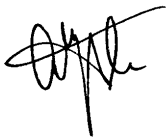
FBNed meent dat uit hoofde van transparantie in het wetsvoorstel zou dienen te worden opgenomen (i) dat geregistreerd dient te worden wie inzage heeft gevraagd en (ii) dat wanneer inzage plaatsvindt anders dan voor een strafrechtelijk onderzoek, die inzage direct aan de vennootschap en/of aan de betrokken aandeelhouder wordt gemeld, onder vermelding van degene die de inzage gevraagd heeft.

Toetsing aan privacy-wetgeving

FBNed meent dat nader dient te worden aangegeven op welke wijze het wetsvoorstel is getoetst aan de geldende privacy-wetgeving en de uitkomst van die toetsing. Die verantwoording ontbreekt in de Memorie van Toelichting.

Indien gewenst zijn wij gaarne bereid tot een nadere toelichting.

Hoogachtend,

Albert Jan Thomassen, directeur
FBNed | Familiebedrijven Nederland